Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

4 октомври 2024 година*

„Преюдициално запитване — Земеделие — Биологично производство и етикетиране на биологични продукти — Регламент (ЕС) 2018/848 — Използване на някои продукти и вещества за употреба в биологичното производство и списък с тези продукти и вещества — Дерогиране — Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/1165 — Приложение II — Понятията „интензивно животновъдно стопанство“ и „отглеждане без използване на земя“ — Доверие на потребителите — Хуманно отношение към животните — Опазване на околната среда и на климата — Критерии“

По дело C-228/23

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Conseil d'État (Държавен съвет, Франция) с акт от 12 април 2023 г., постъпил в Съда на 12 април 2023 г., в рамките на производство по дело

**Association AFAÏA**

срещу

**Institut national de l'origine et de la qualité (INAO),**

при участието на:

**Ministre de l'Agriculture et de l'Alimentation,**

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: Ал. Арабаджиев (докладчик), председател на състава, T. von Danwitz, P. G. Xuereb, A. Kumin и I. Ziemele, съдии,

генерален адвокат: M. Campos Sánchez-Bordona,

секретар: R. Şereş, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 21 февруари 2024 г.,

* Език на производството: френски.

като има предвид становищата, представени:

– за сдружението AFAÏA, от B. Le Bret, R. Rard, avocats, и A. Tricaud, експерт,

– за френското правителство, от G. Bain, J.-L. Carré, B. Fodda и M. de Lisi, в качеството на представители,

– за финландското правителство, от M. Pere, в качеството на представител,

– за Европейската комисия, от A. Dawes и B. Hofstötter, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 25 април 2024 г.,

постанови настоящото

## Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на приложение II към Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/1165 на Комисията от 15 юли 2021 година за разрешаване на някои продукти и вещества за употреба в биологичното производство и за съставяне на техните списъци (ОВ L 235, 2021 г., стр. 13) (наричан по-нататък „Регламент за изпълнение 2021/1165“), приет за прилагането на Регламент (ЕС) 2018/848 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета (ОВ L 150, 2018 г., стр. 1, и поправка ОВ L 305, 2019 г., стр. 59) (наричан по-нататък „Регламент 2018/848“).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между сдружението AFAÏA, френски професионален съюз, чийто предмет на дейност е защитата на колективните интереси на производителите на органични торове, и Institut national de l’origine et de la qualité (Национален институт за произхода и качеството) (INAO), френски публичен административен орган, по повод определението на понятието „интензивно животновъдно стопанство“, възприето от INAO в неговото Ръководство за тълкуване при прилагането на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета от 28 юни 2007 година относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 2092/91 (ОВ L 189, 2007, г., стр. 1), и Регламент (ЕО) № 889/2008 на Комисията от 5 септември 2008 г. за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти по отношение на биологичното производство, етикетирането и контрола (ОВ L 250, 2008, г., стр. 1) (наричано по-нататък „Ръководството за тълкуване“).

## Правна уредба

### *Директивата за ОВОС*

3 Член 2, параграф 1 от Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда (ОВ L 26, 2012 г., стр. 1), изменена с Директива 2014/52/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. (ОВ L 124, 2014 г., стр. 1) (наричана по-нататък „Директивата за ОВОС“), гласи:

„Държавите членки приемат всички необходими мерки, за да гарантират, че преди да бъде дадено разрешение за осъществяване, проектите, които биха могли да окажат значително въздействие върху околната среда, наред с другото, поради своя характер, мащаби или местоположение, са предмет на изискването за получаване на разрешение за осъществяване и на оценка относно тяхното въздействие върху околната среда. Тези проекти са дефинирани в член 4.“

4 Член 4, параграф 1 от тази директива предвижда:

„При спазването на член 2, параграф 4 проектите, изброени в приложение I, подлежат на оценка в съответствие с членове 5—10“.

5 Съгласно точка 17 от приложение I към посочената директива:

„Ферми за интензивно отглеждане на птици или свине с повече от:

а) 85 000 места за отглеждане на бройлери, 60 000 места за кокошки носачки;

б) 3 000 места за отглеждане на свине за угояване (над 30 кг тегло); или

в) 900 места за свине майки“.

### *Регламент 2018/848*

6 Съображения 1, 2, 4, 6, 15, 40, 43, 44, 63 и 123 от Регламент 2018/848 гласят:

„(1) Биологичното производство е цялостна система за управление на селското стопанство и производството на храни, в която се съчетават най-добри практики по отношение опазването на околната среда и действията в областта на климата, висока степен на биологично разнообразие, опазване на природните ресурси и прилагане на високи стандарти за хуманно отношение към животните и високи стандарти за производство, съобразени с търсенето от все по-голям брой потребители на продукти, произведени чрез използване на естествени вещества и процеси. По този начин биологичното производство изпълнява двойна обществена роля, като, от една страна, обезпечава един специфичен пазар, отговарящ на търсенето на потребителите на биологични продукти, а, от друга страна, предоставя обществено достъпни блага, които допринасят за опазване на околната среда и хуманно отношение към животните, както и за развитие на селските райони.

(2) Спазването на високи стандарти в областта на здравето, околната среда и хуманното отношение към животните при производството на биологични продукти е съществено за постигането на високото качество на тези продукти. Както се подчертава в съобщението на [Европейската комисия] от 28 май 2009 г. относно политиката за качество на селскостопанските продукти, биологичното производство представлява част от схемите на [Европейския съюз] за качество на селскостопанските продукти, заедно с географските указания и храните с традиционно специфичен характер в съответствие с Регламент (ЕС) № 1151/2012 на Европейския парламент и на Съвета [от 21 ноември 2012 година относно схемите за качество на селскостопанските продукти и храни (ОВ L 343, 2012 г., стр. 1),] и продуктите от най-отдалечените райони на Съюза в съответствие с Регламент (ЕС) № 228/2013 на Европейския парламент и на Съвета [от 13 март 2013 г. за определяне на специфични мерки за селското стопанство в най-отдалечените региони на Съюза и за отмяна на Регламент (ЕО) № 247/2006 на Съвета (ОВ L 78, 2013 г., стр. 23)]. В този смисъл в рамките на Общата селскостопанска политика („ОСП“) биологичното производство има същите цели, които са присъщи на всички схеми на Съюза за качество на селскостопанските продукти.

[…]

(4) Освен това биологичното производство е система, която допринася за интегрирането на изискванията за опазване на околната среда в ОСП и насърчава устойчивото селскостопанско производство. […]

[…]

(6) С оглед на целите на политиката на Съюза за биологично производство нормативната уредба, създадена за привеждане в действие на тази политика, следва да бъде насочена към осигуряване на лоялна конкуренция и правилно функциониране на вътрешния пазар на биологични продукти, запазване и оправдаване на доверието на потребителите по отношение на продуктите, обозначени като биологични и осигуряване на условия, при които политиката да може да се развива в съответствие с развитието на производството и пазара.

[…]

(15) Научноизследователски проекти показаха, че доверието на потребителите е от решаващо значение на пазара за биологични храни. В дългосрочен план правила, които не са надеждни, могат да застрашат общественото доверие и да доведат до неефективност на пазара. Поради това устойчивото развитие на биологичното производство в Съюза следва да се основава на стабилни правила за производство, които са хармонизирани на равнището на Съюза и които отговарят на очакванията на операторите и потребителите по отношение на качеството на биологичните продукти и спазването на принципите и правилата, определени в настоящия регламент.

[…]

(40) Тъй като животновъдството естествено включва управлението на земеделски площи, където за подхранване на растителните култури се използва оборски тор, отглеждането на животни без използване на земя следва да бъде забранено, с изключение на пчеларството. […]

[…]

(43) Управлението на здравето на животните следва да се основава предимно на принципа на профилактика на заболяванията. Освен това следва да се прилагат специални мерки за почистване и дезинфекция. Превантивната употреба на синтезирани по химически път алопатични медицински продукти, включително антибиотици, следва да не се разрешава в биологичното производство. В случай на заболяване или нараняване на животно, което се нуждае от незабавно лечение, употребата на тези продукти следва да се ограничава до минимума, необходим за възстановяването на доброто състояние на животното. […]

(44) Условията за биологично животновъдство и животновъдните практики следва да задоволяват поведенческите нужди на животните и следва да гарантират високо равнище на хуманно отношение към животните, определени аспекти от които следва да надвишават стандартите на Съюза за хуманно отношение към животните, които се прилагат най-общо в животновъдството. В повечето случаи животните следва да имат постоянен достъп до открити пространства за раздвижване. Страданията, болката или стресът следва да се избягват или да се свеждат до минимум на всички етапи от живота на животните. Връзването и осакатяването, като например подрязването на опашката при овцете, подрязването на човката през първите три дни от живота и отстраняването на роговите израстъци, следва да са възможни само ако са разрешени от компетентните органи и само при определени условия.

[…]

(63) Използването в биологичното производство на определени продукти или вещества като активни вещества за употреба в продукти за растителна защита, попадащи в обхвата на Регламент (ЕО) № 1107/2009 [на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година относно пускането на пазара на продукти за растителна защита и за отмяна на директиви 79/117/ЕИО и 91/414/ЕИО на Съвета (ОВ L 309, 2009 г., стр. 1)], на торове, подобрители на почвата, хранителни вещества, небиологични компоненти с различен произход, използвани при храненето на животни, фуражни добавки, спомагателни вещества и продукти за почистване и дезинфекция, следва да бъде ограничено до минимум и да бъде в съответствие със специалните условия, определени в настоящия регламент […]

[…]

(123) […] целите на настоящия регламент […] по-специално в областта на лоялната конкуренция и правилното функциониране на вътрешния пазар на биологични продукти, както и спечелването на доверието на потребителите в тези продукти и в логото на Европейския съюз […]“.

7 Член 3, точка 1 от Регламент 2018/848 предвижда, че „биологично производство“ означава използване […] на методи на производство, които са в съответствие с настоящия регламент, на всички етапи на производство, обработка и разпространение“.

8 Сред общите цели на биологичното производство член 4 от този регламент посочва:

„а) принос за опазването на околната среда и климата;

б) запазване на дългосрочното плодородие на почвите;

в) принос за висока степен на биологично разнообразие;

г) съществен принос за нетоксична околна среда;

д) принос за високи стандарти за хуманно отношение към животните, и по-специално за задоволяване на специфичните поведенчески потребности на животните съобразно техния вид;

[…]“.

9 Съгласно член 5 от този регламент, озаглавен „Общи принципи“:

„Биологичното производство е устойчива система за управление, която се основава на следните общи принципи:

а) съобразяване със системите и циклите в природата и запазване и подобряване на състоянието на почвата, водата и въздуха, на здравето на растенията и животните, и на равновесието между тях;

[…]

г) производство на голямо разнообразие от висококачествени храни и други селскостопански и аквакултурни продукти, които отговарят на потребителското търсене на стоки, произведени чрез прилагане на процеси, които не вредят на околната среда, човешкото здраве, здравето на растенията или здравеопазването на животните и хуманното отношение към тях;

д) гарантиране на биологичния характер на производството на всички етапи на производството, обработката и разпространението на храни и фуражи;

[…]

ж) ограничаване на използването на външни ресурси; когато са необходими външни ресурси или когато не съществуват подходящите управленски практики и методи, посочени в буква е), външните ресурси се свеждат до:
i) ресурси от биологично производство; […]
ii) естествени или получени по естествен път вещества;

[…]

[…]

й) спазване на високо равнище на хуманно отношение към животните, като се отчитат специфичните за съответния вид потребности“.

10 Член 6 от същия регламент предвижда:

„По отношение на селскостопанските дейности и аквакултурата, биологичното производство се основава по-специално на следните специфични принципи:

а) поддържане и засилване на биологичната активност и естественото плодородие на почвата […], предотвратяване и борба с изчезването на органичните вещества от почвата, с уплътняването и ерозията на почвата; и хранене на растенията основно чрез почвената екосистема;

б) ограничаване на използването на невъзобновяеми ресурси и външни ресурси;

[…]

к) прилагане на животновъдство, приспособено към мястото и свързано със земята;

л) прилагане на животновъдни практики, които укрепват имунната система и засилват естествените защитни сили срещу болести, и които включват редовно движение и достъп до открити пространства и пасища;

[…]“.

11 Член 9, параграф 3, първа алинея от Регламент 2018/848 гласи:

„За целите и употребите, посочени в членове 24 и 25 и в приложение II, само продукти и вещества, разрешени в съответствие с тези разпоредби, могат да се използват в биологичното производство, при условие че използването им в небиологично производство е също така разрешено съгласно съответните разпоредби на правото на Съюза и, когато е приложимо, съгласно националните разпоредби, основани на правото на Съюза“.

12 Съгласно член 12, параграф 1 от този регламент:

„Операторите, произвеждащи растения или растителни продукти, спазват по-специално подробните правила, определени в приложение II, част I“.

13 Член 24 от този регламент, озаглавен „Разрешаване на продукти и вещества за употреба в биологичното производство“, гласи:

„1. Комисията може да разреши употребата на определени продукти и вещества в биологичното производство и включва всички такива разрешени продукти и вещества в списъци под ограничителен режим на ползване за следните цели:

[…]

б) като торове, подобрители на почвата и хранителни вещества;

[…]“.

14 Приложение II към същия регламент включва част I, озаглавена „Правила относно растениевъдството“, която предвижда:

„[…]

1.9.2. Плодородието и биологичната активност на почвата се поддържат и увеличават:

[…]

в) във всички случаи — чрез използване на оборски тор или органична материя, и двете за предпочитане компостирани, получени в резултат на биологично производство.

[…]

1.9.3. Когато хранителните нужди на растенията не могат да се покрият с помощта на мерките, предвидени в точки 1.9.1 и 1.9.2, може да се използват само торове и подобрители на почвата, разрешени за употреба в биологичното производство съгласно член 24, и само до необходимата степен. […]“.

***Регламент за изпълнение 2021/1165***

15 Член 2 от Регламент за изпълнение 2021/1165 гласи:

„За целите на член 24, параграф 1, буква б) от Регламент [2018/848], в биологичното производство като торове, подобрители на почвата и хранителни вещества за хранене на растения може да се използват само продуктите и веществата, изброени в приложение II към настоящия регламент, при условие че отговарят на съответните разпоредби на правото на Съюза […]“.

16 Приложение II към този регламент за изпълнение предвижда:

„Торовете, подобрителите на почвата и хранителните вещества […], изброени в настоящото приложение, може да се използват в биологичното производство, при условие че са в съответствие със:

– съответните съюзни и национални правни разпоредби относно продуктите за наторяване, и по-специално, когато е приложимо — Регламент (ЕО) № 2003/2003 [на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 година относно торовете (ОВ L 304, 2003, г. стр. 1)] и Регламент (ЕС) 2019/1009 [на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година за определяне на правила за предоставяне на пазара на ЕС продукти за наторяване и за изменение на регламенти (ЕО) № 1069/2009 и (ЕО) № 1107/2009 и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2003/2003 (ОВ L 170, 2019 г., стр. 1)]; и

– съюзните правни разпоредби относно страничните животински продукти, и по-специално Регламент (ЕО) № 1069/2009 [на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година за установяване на здравни правила относно странични животински продукти и производни продукти, непредназначени за консумация от човека, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1774/2002 (ОВ L 300, 2009 г., стр. 1),] и Регламент

[(ЕС) № 142/2011 на Комисията от 25 февруари 2011 година за прилагане на Регламент (ЕО) № 1069/2009 на Европейския парламент и на Съвета за установяване на здравни правила относно странични животински продукти и производни продукти, непредназначени за консумация от човека, и за прилагане на Директива 97/78/ЕО на Съвета по отношение на някои проби и артикули, освободени от ветеринарни проверки на границата съгласно посочената директива (ОВ L 54, 2011 г., стр. 1)], по-конкретно приложения V и XI.

В съответствие с част I, точка 1.9.6 от приложение II към Регламент [2018/848] препарати от микроорганизми може да се използват за подобряване на цялостното състояние на почвата или за подобряване на наличието на хранителни вещества в почвата или в растителните култури.

Те може да се използват само в съответствие със спецификациите и с ограниченията за употреба, предвидени в съответните съюзни и национални правни разпоредби. По-ограничителни условия за употреба в биологичното производство са уточнени в дясната колона на таблиците.

| Наименование<br>Съставни продукти или продукти, съдържащи само материалите, изброени по-долу | Описание, специфични условия и ограничения |
|---|---|
| Оборски тор | продукт, включващ смес от животински екскременти и растителни съставки (постеля за животни и фуражни суровини) забранен е произходът от интензивни животновъдни стопанства |
| Изсушен оборски тор и изсушен тор от домашни птици | забранен е произходът от интензивни животновъдни стопанства |
| Компост от твърди животински екскременти, включително птичи тор и компостиран оборски тор | забранен е произходът от интензивни животновъдни стопанства |
| Течни животински екскременти | използват се след контролирана ферментация и/или подходящо разтваряне<br>забранен е произходът от интензивни животновъдни стопанства |

[…]“.

**Фактите в главното производство и преюдициалните въпроси**

17 От акта за преюдициално запитване е видно, че през януари 2020 г. INAO изменя своето ръководство за тълкуване. По този повод той тълкува забраната, установена в приложение I към Регламент № 889/2008 и понастоящем включена в приложение II към Регламент за изпълнение 2021/1165, за използване върху обработвана по биологичен начин земя на торове и подобрители на почвата от животински източник с „произход от интензивни животновъдни стопанства“ в смисъл, че изключва оборския тор „от животни, отглеждани в конструкции, състоящи се изцяло от летви или от решетки, и надвишаващи праговете, определени в приложение I към Директива [2011/92]“, както и този „от отглеждани в клетки животни, надвишаващи“ същите прагове.

18 Пред Conseil d'État (Държавен съвет, Франция), който е запитващата юрисдикция, сдружението AFAÏA иска да се отмени решението от 4 февруари 2020 г., с което INAO е отхвърлил искането му за изменение на Ръководството за тълкуване в частта, в която се определя използваното в него понятие „интензивно животновъдно стопанство“, и да се задължи INAO да измени съответно това ръководство в срок от един месец, считано от връчването на решението на тази юрисдикция; освен това иска с въпросното изменение да се предвидят мерки за оповестяване, от които да става ясно, че тълкуването на това понятие, съдържащо се в посоченото ръководство, вече не е в сила.

19 INAO поддържа, че в Ръководството за тълкуване се е съобразил с последиците от терминологичната промяна, извършена от законодателя на Съюза в редакцията на френски език на Регламент № 834/2007 и Регламент № 889/2008, изменени с Регламент 2018/848, доколкото в него този законодател заменил понятието „интензивно животновъдно стопанство“ с понятието „отглеждане без използване на земя“, съдържащо се в регламента, предхождащ Регламенти № 834/2007 и № 889/2008. Тълкувайки понятието „интензивно животновъдно стопанство“ в смисъл, че се отнася за условията в помещенията на животните с оглед както на свобода на движение и на достъп до външни пространства, така и на гъстота на животните, и следвайки общоприетия смисъл на това понятие, с други думи, че се има предвид механизацията на методите и масовия характер на производството, френските органи са искали да изключат стопанствата, чийто размер и условия на отглеждане на животните не са съвместими с целите на Регламент 2018/848, сред които са хуманното отношение към животните и доверието на потребителите в производствената верига на биологичното земеделие.

20 Запитващата юрисдикция отбелязва, че от съответните разпоредби на Регламент 2018/848 и на Регламент за изпълнение 2021/1165 личи, че за биологичното растениевъдство, самият оборски тор, използван за наторяване на почвата, по принцип трябва да произхожда от биологично производство, но когато това не позволява да се задоволят хранителните нужди на растенията, и само доколкото е необходимо, е позволено използването на торове и подобрители на почвата, разрешени в биологичното земеделие, както са определени в приложение II към посочения регламент за изпълнение.

21 Според запитващата юрисдикция от тези разпоредби следва също, че в областта на биологичното животновъдство отглеждането без използване на земя е забранено, клетките, боксовете и платформите за отглеждане на животни не се използват за никой животински вид, а помещенията, в които са настанени животните, за едрия рогат добитък, овцете и свинете трябва да разполагат с площи за лягане или почивка от здрава и плътна конструкция, която не е от летви, а за домашните птици, поне една трета от подовата площ да е плътна, тоест да не се състои от летви или решетки, като за кокошките носачки достатъчно голяма част от подовата площ да е свободна за събиране на изпражненията. Според нея обаче тези фактори не са достатъчни, за да се определи дали понятието „интензивно животновъдно стопанство“, което се съдържа в приложение II към Регламент за изпълнение 2021/1165, трябва да се приравни на понятието „отглеждане без използване на земя“ и дали, в противен случай, над определен брой животни то задължително включва използването на конструкции, състоящи се изцяло от летви, решетки или клетки.

22 Запитващата юрисдикция отбелязва, че понятието „интензивно животновъдно стопанство“, използвано в текста на френски език на Регламент за изпълнение 2021/1165, не е определено нито в него, нито в Регламент 2018/848, нито в предходните регламенти, използвали това понятие. Макар посоченото понятие да се среща в текстовете на повечето

езици на този регламент за изпълнение, някои текстове включват понятието „отглеждане без използване на земя“ — понятие, което също не е определено в този регламент и в Регламента за изпълнение.

23 Освен това тази юрисдикция уточнява, че от докладната записка на експертната група, свикана от Комисията през май 2021 г., за да очертае обхвата на понятието „интензивно животновъдно стопанство“, е видно, че ако не може да му се даде точно определение, прилагането на това понятие би трябвало да се извършва въз основа на съвкупност от признаци.

24 Запитващата юрисдикция отбелязва също, че посочената по-горе разлика между текстовете на различните езици на Регламент за изпълнение 2021/1165 е съществувала още между текстовете на отделните езици на Регламент за изпълнение 889/2008 и че понятието „интензивно животновъдно стопанство“ се тълкува различно в отделните държави членки.

25 При тези обстоятелства Conseil d’État (Държавен съвет) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли приложение II към Регламент [за изпълнение 2021/1165], приет за прилагането на Регламент [2018/848], да се тълкува в смисъл, че съдържащото се в него понятие „интензивно животновъдно стопанство“ е равностойно на понятието „отглеждане без използване на земя“?

2) Ако понятието „интензивно животновъдно стопанство“ се различава от понятието „отглеждане без използване на земя“, кои критерии следва да се вземат предвид, за да се определи дали дадено стопанство трябва да се квалифицира като интензивно по смисъла на приложение II към Регламент [за изпълнение 2021/1165]?“.

## По преюдициалните въпроси

### *По първия въпрос*

26 С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали трета алинея от приложение II към Регламент за изпълнение 2021/1165 трябва да се тълкува в смисъл, че що се отнася до препаратите от микроорганизми, които могат да се използват за подобряване на цялостното състояние на почвата или за подобряване на наличието на хранителни вещества в почвата или в растителните култури, изразът „забранен е произходът от интензивни животновъдни стопанства“, използван в таблицата в това приложение, означава забрана само на препарати с произход от стопанства, които са „без използване на земя“.

27 В самото начало следва да се отбележи, че този регламент за изпълнение е приет на основание Регламент 2018/848, член 12 от който предвижда, че операторите, произвеждащи растения или растителни продукти, спазват по-специално подробните правила, определени в част I на приложение II към този регламент.

28 Точка 1.9.1 от посочената част I предвижда за управлението на почвата и торенето, че в биологичното растениевъдство се използват практики за обработка и отглеждане, които поддържат или увеличават съдържанието на органични вещества в почвата, повишават

нейната устойчивост и биологично разнообразие и предотвратяват уплътняването и ерозията ѝ. В съответствие с точка 1.9.2, буква в) от тази част I, плодородието и биологичната активност на почвата се поддържат и увеличават по принцип чрез използване на оборски тор или органична материя, и двете за предпочитане компостирани, получени в резултат на биологично производство.

29 Въпреки това, както личи от точка 1.9.3 от същата част I, когато хранителните нужди на растенията не могат да се покрият с помощта на мерките, предвидени в посочените точки 1.9.1 и 1.9.2, може да се използват само торове и подобрители на почвата, разрешени за употреба в биологичното производство съгласно член 24 от Регламент 2018/848, и само до необходимата степен.

30 Съгласно член 24, параграф 1, буква б) от този регламент Комисията може да разреши употребата на определени продукти и вещества в биологичното производство и след това тя включва всички такива разрешени продукти и вещества в списъци под ограничителен режим на ползване като торове, подобрители на почвата и хранителни вещества.

31 Тези торове, подобрители на почвата и хранителни елементи са предмет на приложение II към Регламент за изпълнение 2021/1165, което във втора алинея предвижда, че в съответствие с част I, точка 1.9.6 от приложение II към Регламент 2018/848 препарати от микроорганизми може да се използват за подобряване на цялостното състояние на почвата или за подобряване на наличието на хранителни вещества в почвата или в растителните култури.

32 Съгласно трета алинея на същото приложение тези препарати може да се използват само в съответствие със спецификациите и с ограниченията за употреба, предвидени в съответните съюзни и национални правни разпоредби. По-ограничителни условия за употреба в биологичното производство са уточнени в дясната колона на таблицата, съдържаща се в тази алинея.

33 Тази таблица уточнява, че в биологичното производство е забранен „произходът от интензивни животновъдни стопанства“ за продукти като оборски тор, изсушен оборски тор и изсушен тор от домашни птици, компост от твърди животински екскременти, включително птичи тор и компостиран оборски тор, както и течни животински екскременти.

34 Така от тълкуването на посочените по-горе разпоредби на Регламент 2018/848 и на Регламент за изпълнение 2021/1165 във връзка една с друга следва, че операторите, произвеждащи растения или растителни продукти в биологичното производство, могат по изключение и само до необходимата степен да използват някои разрешени от Комисията продукти и вещества, получени от небиологично производство, сред които посочените в предходната точка на настоящото решение, при условие че последните не произхождат от „интензивни животновъдни стопанства“.

35 Въпросите на запитващата юрисдикция се обясняват по-специално с факта, че и двата израза, а именно „интензивно животновъдно стопанство“ и „отглеждане без използване на земя“, присъстват в текстовете на различните езици на Регламент 2018/848 и на Регламент за изпълнение 2021/1165, и че са били използвани алтернативно или последователно в предхождащите ги регламенти.

36 Следва да се отбележи, че в текста на Регламент за изпълнение 2021/1165 на френски език в приложение II към него е използван един и същ израз, а именно „Provenance d'élevages industriels interdite“ [„забранен е произходът от интензивни животновъдни стопанства“]. В повечето текстове на това приложение на други езици, като например текста на немски, естонски, гръцки, английски, италиански или румънски език, също се използва един и същ израз (съответно, „Erzeugnis darf nicht aus industrieller Tierhaltung stammen“, „tööstuslikust tootmisest pärit toote kasutamine on keelatud“, „η προέλευση από εντατικοποιημένη εκτροφή απαγορεύεται“, „factory farming origin forbidden“, „proibiti se proveniente da allevamenti industriali“ и „proveniența din ferme industriale este interzisă“), чийто смисъл съответства на смисъла на израза, използван в текста на френски език, или близките до „élevage intensif“ [„промишлено животновъдство“] или „élevage à grande échelle“ [„животновъдство в голям мащаб“] изрази в текста на български, испански или чешки език (съответно „забранен е произходът от интензивни животновъдни стопанства“, „Prohibida la procedencia de ganaderías intensivas“ и „Nesmí pocházet z velkochovu“).

37 Текстовете на това приложение на три езика, а именно датски, нидерландски и португалски обаче използват различните понятия „élevage sans terre“ [„животновъдно стопанство без земя“] или „hors terre“ [„извън земята“] (съответно, „ikke fra jordløst husdyrbrug“, „Het product mag niet afkomstig zijn van niet-grondgebonden veehouderij“ и „Proibidos os produtos provenientes das explorações pecuárias 'sem terra'“).

38 В това отношение следва да се припомни, че тъй като по принцип трябва да се признае еднаква стойност на текста на актовете на Съюза на всички езици, е необходимо при различия между тези текстове съответната разпоредба да се тълкува с оглед на общия разум и целите на правната уредба, от която тя е част (решение от 15 юни 2023 г., Saint-Louis Sucre (Признаване на организация на производители), C-183/22, EU:C:2023:486, т. 28 и цитираната съдебна практика).

39 Освен това според постоянната практика на Съда както от изискването за еднакво прилагане на правото на Съюза, така и от принципа за равенство следва, че разпоредба от правото на Съюза, чийто текст не съдържа изрично препращане към правото на държава членка с оглед на определянето на нейния смисъл и обхват, трябва по принцип да получи самостоятелно и еднакво тълкуване навсякъде в Съюза, при което да се отчитат контекстът на разпоредбата и целта на съответната правна уредба (решения от 18 януари 1984 г., Ekro, 327/82, EU:C:1984:11, т. 11, и от 30 март 2023 г., Hauptpersonalrat der Lehrerinnen und Lehrer, C-34/21, EU:C:2023:270, т. 40).

40 Всъщност коренно различният подход би могъл да създаде различия между държавите членки, които различия евентуално да препятстват функционирането на вътрешния пазар (вж. в този смисъл решение от 18 ноември 2021 г., Visma Enterprise, C-306/20, EU:C:2021:935, т. 38).

41 В настоящия случай именно от преписката, с която разполага Съдът, става ясно, че като се имат предвид също различните текстове на разпоредбите, приложими преди към съответните разпоредби на Регламент за изпълнение 2021/1165, някои държави членки приравняват понятието „интензивно животновъдно стопанство“ на понятието „отглеждане без използване на земя“, докато други държави членки разграничават двете понятия и определят понятието „интензивно животновъдно стопанство“ въз основа на технически изисквания и променливи прагове за броя на животните, а дори и на изисквания по

отношение на храненето. Подобни различия обаче могат да доведат до нарушаване на конкуренцията и да застрашат постигането на целите на политиката на Съюза в областта както на биологичното производство, така и на околната среда.

42 В съответствие със съдебната практика, припомнена в точка 38 от настоящото решение, следва да се провери дали с оглед на обичайното им значение в общоупотребимия език понятията „интензивно животновъдно стопанство“ и „отглеждане без използване на земя“ имат едно и също значение.

43 В това отношение следва да се отбележи, че нито Регламент за изпълнение 2021/1165, нито който и да е друг текст от правото на Съюза определя понятията „интензивно животновъдно стопанство“ или „отглеждане без използване на земя“.

44 Според обичайното им значение термините „интензивен“ или „промишлен“ се отнасят до форма на животновъдство в голям мащаб, чиято цел е да оптимизира производителността от тази дейност, по-специално като увеличи гъстотата на животните в стопанството или като тези животни се отделят повече или по-малко от околната среда при условията на изолация. Животните обикновено се държат там, подлагат се на изкуствено създадени и контролирани условия и се отглеждат с помощта на методи, чиято цел е да максимизират производството във възможно най-кратък срок.

45 Както освен това отбелязва генералният адвокат в точка 38 от заключението си, интензивното животновъдство обикновено изисква големи инвестиции, прибягване до обогатени храни и превантивно използване на антибиотици. То се характеризира с висока производителност и може да причини съществено замърсяване на околната среда. Освен това специфичната защита с хуманно отношение към животните като цяло не е сред неговите приоритети.

46 Относно понятието „отглеждане без използване на земя“ следва да се констатира, че точка 1.1. от част II на приложение II към Регламент 2018/848 се посочва, че „отглеждането на животни без използване на земя“ се забранява, когато земеделският стопанин, който възнамерява да отглежда животни по биологичен начин, не стопанисва земеделска земя и не е сключил писмено споразумение за сътрудничество със земеделски стопанин относно използването на единици за биологично производство във връзка с въпросните животни. Освен това член 16 от Регламент № 889/2008 уточнява, че отглеждане на животни без използване на земя, стопанисвана от оператора и/или без операторът да е сключил писмено споразумение с друг оператор в съответствие с член 3, параграф 3 от този регламент, се забранява.

47 Според обичайния му смисъл в общоупотребимия език отглеждане „без използване на земя“ всъщност съответства на „интензивен“ или „промишлен“ начин на отглеждане, при който снабдяването с храна на животните не идва основно или изцяло от земеделското стопанство, в което се намира животновъдната ферма.

48 При това положение, макар че и двете понятия „интензивно животновъдно стопанство“ и „отглеждане без използване на земя“ препращат към механизацията на методите на производство и масовия му характер, следва да се констатира, че противно на изтъкнатото от сдружението AFAÏA, те нямат едно и също значение. Както следва от точки 44—47 от

настоящото решение, понятието „интензивно животновъдно стопанство“ е значително по-широко от понятието „отглеждане без използване на земя“ и следователно тези понятия трябва да се считат за различни.

49 Следва да се разгледат още и общата структура на приложение II към Регламент за изпълнение 2021/1165 и целта на правната уредба, от която то е част.

50 Що се отнася до общата структура на това приложение, както бе посочено в точки 27—34 от настоящото решение, от член 12, параграф 1 във връзка с член 24, параграф 1 и точка 1.9 от част I на приложение II към Регламент 2018/848 следва, че операторите, произвеждащи растения или растителни продукти в биологично производство, могат, в отклонение от предвидените в това приложение правила, да използват някои продукти и вещества, получени от небиологично производство, които са били разрешени от Комисията, но само до необходимата степен.

51 В това отношение следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика дерогационните разпоредби трябва да се тълкуват стриктно (вж. в този смисъл решение от 7 февруари 2023 г., Confédération paysanne и др. (Произволна мутагенеза инвитро), C-688/21, EU:C:2023:75, т. 49 и цитираната съдебна практика).

52 Това важи и за предвидената в приложение II към Регламент за изпълнение 2021/1165 дерогация, което означава, че наложените с посоченото приложение ограничения за тази дерогация, а именно забраната за използване на препарати с „[произход от] интензивни животновъдни стопанства“, трябва, напротив, да се тълкуват широко.

53 Тълкуването, поддържано от сдружението AFAÏA, че понятието „интензивно животновъдно стопанство“ съответства единствено на понятието „отглеждане без използване на земя“, води обаче до това, че оборският тор от всички „интензивни“ животновъдни стопанства, различни от тези, които са „без използване на земя“, е разрешен за използване в биологичното земеделие. Така това тълкуване води до широко тълкуване на приложното поле на посочената дерогация и следователно противоречи на принципа, припомнен в точка 51 от настоящото решение.

54 Сдружението AFAÏA изтъква още, че биологичното животновъдство е неразривно свързано с използването на земя, от което би трябвало да се направи извод a contrario, че разглежданата в главното производство забрана се отнася само до продуктите, произхождащи от стопанства, които са „без използване на земя“.

55 Несъмнено в съответствие с общия подход, характерен за биологичното земеделие, припомнен по-специално в съображение 40 от Регламент 2018/848, и както следва от изискванията по член 5, букви а) и г) от този регламент, животновъдството трябва да бъде свързано със земята. Това обаче означава единствено че начинът на отглеждане „без използване на земя“ не е съвместим с принципите на биологичното земеделие и следователно е чисто и просто забранен в този контекст.

56 По-нататък член 6, буква л) от този регламент следва, че биологичното земеделие се опира и на прилагането на животновъдни практики, които укрепват имунната система и засилват естествените защитни сили на животните срещу болести, и които включват редовно

движение и достъп до открити пространства и пасища. Освен това същият регламент забранява генетично модифицираните организми във фуражите и значително ограничава използването на продукти за растителна защита.

57 Така не може да се твърди, че биологичното земеделие се характеризира единствено с определен начин на управление на земеделските площи и следователно че основанието за разглежданата в главното производство забрана е свързано изключително с използването на земя.

58 Този начин на земеделие в по-широк смисъл е свързан с етичните методи на производство, както е изложено по същество в съображение 2 от Регламент 2018/848, и по-конкретно с условията в помещенията на животните, както от гледна точка на свобода на движение и на достъп до външни пространства, така и от гледна точка на гъстотата на животните.

59 Всъщност, подчертавайки многократно волята си да осигури висока степен на благосъстояние на животните в рамките на биологичното земеделие, законодателят на Съюза е възнамерявал да подчертае факта, че за този метод на земеделско производство е характерно спазването на подсилени норми във връзка с благосъстоянието на животните навсякъде и на всички етапи от посоченото производство, където е възможно това благосъстояние да се подобри още повече (вж. в този смисъл решение от 26 февруари 2019 г., Œuvre d'assistance aux bêtes d'abattoirs, C-497/17, EU:C:2019:137, т. 38).

60 С оглед на тези изисквания не може да се приеме, че оборският тор, получен от „интензивни“ или „промишлени“ животновъдни стопанства, е разрешен като оборски тор от биологичното земеделие.

61 Това тълкуване се потвърждава от целите на Регламент 2018/848.

62 Всъщност, следва да се отбележи, че както личи от съображение 1 от Регламент 2018/848, биологичното производство е цялостна система за управление на селското стопанство и производството на храни, в която се съчетават най-добри практики по отношение опазването на околната среда и действията в областта на климата, висока степен на биологично разнообразие, опазване на природните ресурси и прилагане на високи стандарти за хуманно отношение към животните и високи стандарти за производство, съобразени с търсенето от все по-голям брой потребители на продукти, произведени чрез използване на естествени вещества и процеси.

63 Както предвижда член 4 от Регламент 2018/848, този начин на производство цели в най-широк смисъл опазване на околната среда и климата, висока степен на биологично разнообразие, както и запазване на дългосрочното плодородие на почвите. Целта му е да допринесе съществено за нетоксична околна среда, както и за високи стандарти за хуманно отношение към животните, и по-специално за задоволяване на специфичните поведенчески потребности на животните съобразно техния вид. Той се стреми също така да благоприятства кратките дистрибуторски вериги и местното производство на територията на Съюза, както и да насърчи опазването на застрашени от изчезване редки и местни породи.

64 По-нататък, важно да се следи за това на потребителите да се гарантира, че продуктите, които носят знака за биологично производство на Съюза, действително са получени при спазване на най-високите стандарти, по-специално в сферата на опазване на околната среда и на хуманното отношение към животните (вж. в този смисъл решение от 26 февруари 2019 г., C-497/17, Œuvre d'assistance aux bêtes d'abattoirs, EU:C:2019:137, т. 51).

65 Както по същество отбелязва генералният адвокат в точки 52 и 54 от заключението си, следва да се приеме, че оправданите правни очаквания на потребителите са гарантирани, ако оборският тор, използван в биологичното земеделие, е с произход от биологични източници, или пък, когато те не са достатъчни и единствено в този случай, ако се използва небиологичен оборски тор, но той не е с произход от интензивни животновъдни стопанства.

66 Така дерогация, позволяваща широкото използване на продукти с произход от интензивни или промишлени животновъдни стопанства, очевидно би била в противоречие с тези цели и с изискванията за съгласуваност, а също и с етичните и екологичните принципи, които са в самата основа на биологичното земеделие.

67 Следва да се добави, че това тълкуване съответства и на целта, преследвана с част I, точка 1.9.3 от приложение II към Регламент 2018/848, а именно да се осигури на стопаните, занимаващи се с биологично земеделие, алтернатива на оборския тор, получен от биологично животновъдство, когато той не е наличен, само до необходимата степен и като същевременно се ограничи наличието в този оборски тор на нежелани остатъци.

68 Ето защо следва да се приеме, че понятието „интензивно животновъдно стопанство“, съдържащо се в приложение II към Регламент за изпълнение 2021/1165, не съответства на понятието „отглеждане без използване на земя“ и че предвидената в това приложение забрана се отнася до всички „интензивни“ животновъдни стопанства, а не само до стопанствата, които са „без използване на земя“.

69 С оглед на изложените по-горе съображения на първия въпрос следва да се отговори, че трета алинея от приложение II към Регламент за изпълнение 2021/1165 трябва да се тълкува в смисъл, че що се отнася до препаратите от микроорганизми, които могат да се използват за подобряване на цялостното състояние на почвата или за подобряване на наличието на хранителни вещества в почвата или в растителните култури, изразът „забранен е произходът от интензивни животновъдни стопанства“, използван в таблицата в това приложение, не означава забрана само на препаратите с произход от стопанства, които са „без използване на земя“, като следва да се уточни, че съгласно тази разпоредба торовете, подобрителите на почвата и хранителните вещества, чието използване в биологичното земеделие това приложение забранява, са получените от интензивно животновъдство, а не само тези, които идват от отглеждане на животни без използване на земя.

### *По втория въпрос*

70 С втория си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали трета алинея от приложение II към Регламент за изпълнение 2021/1165 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, съгласно която забраната за използване върху обработвана по биологичен начин земя на торове и подобрители на почвата от животински източник с „произход от интензивни животновъдни стопанства“ се отнася до

оборския тор от животни, отглеждани в конструкции, състоящи се изцяло от летви или от решетки, и надвишаващи праговете, определени в приложение I към Директивата за ОВОС, както и до оборския тор от отглеждани в клетки животни, надвишаващи същите прагове.

71 В самото начало следва да се отбележи, че макар, за да се определи приложното поле на тази забрана, да е необходимо понятието „интензивно животновъдно стопанство“, в съответствие със съдебната практика, посочена в точка 39 от настоящото решение, да се тълкува самостоятелно и еднакво, това не променя факта, че при сегашното състояние на правото на Съюза критериите, които следва да се вземат предвид, за да се определи дали дадено животновъдно стопанство трябва да се квалифицира като „интензивно“ по смисъла на приложение II към Регламент за изпълнение 2021/1165, не са предмет на общи мерки за хармонизиране.

72 При това положение, видно от отговора на първия въпрос, трябва да се възприеме тълкуване на понятието „интензивно животновъдно стопанство“, което води до изключване, като алтернатива на оборския тор от биологично животновъдство, на оборския тор, получен от големи по мащаб стопанства, използващи интензивни методи на производство.

73 За да се определи дали е налице такова животновъдно стопанство, анализът на релевантните критерии трябва да бъде предмет на цялостна преценка, като следва да се уточни, че по правило това наличие ще може да се установи въз основа на съвкупност от признаци.

74 В това отношение, както отбелязва генералният адвокат в точки 64, 66 и 80 от своето заключение, могат да бъдат взети предвид критерии като системата за отглеждане на животните, възможността им да се движат, тяхната гъстота, както и наличието на земя в животновъдното стопанство, производителността и въздействието му върху околната среда.

75 Същото се отнася и за типа хранене на животните, системите на профилактика, както и широкото използване на субстанции за стимулиране на растежа или продуктивността, или пък на хормони или подобни субстанции, по-специално за контрол на размножаването. Превантивното използване на антибиотици и на фуражи с генетично модифицирани организми, забранени с Регламент 2018/848, също могат да представляват критерии, въз основа на които дадено животновъдно стопанство да бъде квалифицирано като „интензивно“.

76 В това отношение следва да се констатира, че използването на клетки, боксове и платформи за отглеждане на животни е характеристика, присъща на интензивното животновъдство, също както и използването на системи, които не позволяват на животните да се движат на 360 градуса или системите за отглеждане без използване на земя.

77 Що се отнася по-конкретно до отражението на животновъдството върху околната среда, следва да се отбележи, че член 4 от Директивата за ОВОС въвежда изискване за оценка на тяхното въздействие върху околната среда на проектите, изброени в приложение I към тази директива, сред които са определени „[ф]ерми за интензивно отглеждане на птици или свине“.

78 В това отношение и както посочва генералният адвокат в точка 69 от заключението си, следва да се приеме, че предвидените в тези разпоредби на Директивата за ОВОС минимални критерии, които несъмнено се отнасят до процедурите за оценка на въздействието върху околната среда, могат да служат като отправни елементи за определяне дали дадено животновъдно стопанство е интензивно.

79 При положение обаче че тези критерии се отнасят до количествени параметри, те не са достатъчни, за да се квалифицира едно стопанство като „интензивно животновъдно стопанство“, така че за тази цел следва да се вземат предвид и качествени критерии като посочените в точки 74—76 от настоящото решение.

80 Предвид всички изложени съображения на втория въпрос следва да се отговори, че трета алинея от приложение II към Регламент за изпълнение 2021/1165 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба, съгласно която забраната за използване върху обработвана по биологичен начин земя на торове и подобрители на почвата от животински източник с „произход от интензивни животновъдни стопанства“ се отнася и до оборския тор от животни, отглеждани в конструкции, състоящи се изцяло от летви или от решетки, и надвишаващи праговете, определени в приложение I към Директивата за ОВОС, както и до оборския тор от отглеждани в клетки животни, надвишаващи същите прагове. За целите на тази квалификация обаче следва да се изхожда от съвкупност от признаци, свързани най-малкото с осигуряването на хуманно отношение към животните, със зачитането на биологичното разнообразие и с опазването на околната среда и климата.

**По съдебните разноски**

81 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

**1) Трета алинея от приложение II към Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/1165 на Комисията от 15 юли 2021 година за разрешаване на някои продукти и вещества за употреба в биологичното производство и за съставяне на техните списъци, приет за прилагането на Регламент (ЕС) 2018/848 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета**

**трябва да се тълкува в смисъл, че**

**що се отнася до препаратите от микроорганизми, които могат да се използват за подобряване на цялостното състояние на почвата или за подобряване на наличието на хранителни вещества в почвата или в растителните култури, изразът „забранен е произходът от интензивни животновъдни стопанства“, използван в таблицата в това приложение, не означава забрана само на препаратите с произход от стопанства, които са „без използване на земя“, като следва да се уточни, че съгласно тази разпоредба торовете, подобрителите на почвата и**

**хранителните вещества, чието използване в биологичното земеделие това приложение забранява, са получените от интензивно животновъдство, а не само тези, които идват от отглеждане на животни без използване на земя.**

**2) Трета алинея от приложение II към Регламент за изпълнение 2021/1165**

**трябва да се тълкува в смисъл, че**

**допуска национална правна уредба, съгласно която забраната за използване върху обработвана по биологичен начин земя на торове и подобрители на почвата от животински източник с „произход от интензивни животновъдни стопанства“ се отнася и до оборския тор от животни, отглеждани в конструкции, състоящи се изцяло от летви или от решетки, и надвишаващи праговете, определени в приложение I към Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда, изменена с Директива 2014/52/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г., както и до оборския тор от отглеждани в клетки животни, надвишаващи същите прагове. За целите на тази квалификация обаче следва да се изхожда от съвкупност от признаци, свързани най-малкото с осигуряването на хуманно отношение към животните, със зачитането на биологичното разнообразие, както и с опазването на околната среда и климата.**

Подписи